

GDK 721.1(497.4Slovenj Gradec)(045)=163.6

Ponudba in povpraševanje na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v Slovenj Gradcu

Supply and Demand at Auctions of Value Wood Assortments in Slovenj Gradec

Milan KOBAL¹, Sabina KRISTAN², Primož GRUDNIK³, Urša VILHAR⁴

Izvleček

Kobal, M., Kristan, S., Grudnik, P., Vilhar, U.: Ponudba in povpraševanje na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v Slovenj Gradcu. *Gozdarski vestnik*, 71/2013, št. 10. V slovenščini z izvlečkom v angleščini, cit. lit. 19. Prevod Breda Misja, jezikovni pregled slovenskega besedila Marjetka Šivic.

Licitacije vrednejših lesnih sortimentov v Sloveniji že sedem let (2007–2013) potekajo v Slovenj Gradcu. V skoraj vseh državah Evropske unije so licitacije vrednejših lesnih sortimentov uveljavljen način prodaje le-teh. Organizator na podlagi prevzetih lesnih sortimentov sestavi katalog lesnih sortimentov, kupci pa imajo na voljo določen čas, da si lesne sortimente ogledajo in za vsak posamezni lesni sortiment oddajo pisno ponudbo. Na sedmih slovenskih licitacijah ugotavljamo večanje količine lesnih sortimentov, prav tako se večja število ponudnikov le-teh, število kupcev in število ponudb. Najvišje cene prodanih lesnih sortimentov na licitacijah se z leti večajo, vedno pa jih dosegajo sortimenti gorskega javorja, ki mu sledijo sortimenti navadnega oreha. Cenjeni so tudi sortimenti črnega oreha in slive. Primerjava ponudbe lesnih sortimentov in povpraševanja po njih na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov v Sloveniji ter na treh licitacijah v Avstriji v letu 2013 kaže, da jih je bilo na slovenski licitaciji vrednejših lesnih sortimentov ponujenih več, večji je bil njihov volumen, bilo pa je tudi več ponudnikov. Z okrepljeno promocijsko aktivnostjo bi bilo smiselno pritegniti še več ponudnikov in kupcev vrednejših lesnih sortimentov v Sloveniji pa tudi v sosednjih državah.

Gljučne besede: gozdarstvo, gozdno-lesna veriga, licitacija vrednejših lesnih sortimentov, cene lesnih sortimentov, dodana vrednost, trženje

Abstract

Kobal, M., Kristan, S., Grudnik, P., Vilhar, U.: Supply and Demand at Auctions of Value Wood Assortments in Slovenj Gradec. *Gozdarski vestnik (Professional Journal of Forestry)*, 71/2013, vol. 10. In Slovenian, abstract in English, lit. quot. 19. Translated by Breda Misja, proofreading of the Slovenian text Marjetka Šivic.

Auctions of value wood assortments in Slovenia take place in Slovenj Gradec already for seven years (2007 – 2013). Auctions of value wood assortments are an established manner of value wood assortments sale in almost all European Union countries. The organizer prepares a catalogue of wood assortments on the basis of the supplied wood assortments and the buyers have a certain amount of time for inspecting wood assortments and handing in a written offer for every individual wood assortment. At seven Slovenian auctions of value wood assortments increasing amounts of wood assortments as well as increasing numbers of wood assortments vendors, buyers, and offers have been observed. The highest prices of the sold wood assortments are constantly increasing and are always reached by sycamore maple followed by common walnut. Also eastern black walnut and plum assortments are valued. Comparison of supplies of wood assortments and demand for wood assortments at auction of value wood assortments in Slovenia and at three auctions of value wood assortments in Austria in 2013 shows, that a larger number of wood assortments, larger volume of wood assortments and larger number of wood assortments vendors were present at Slovenian auction of value wood assortments. It would make sense to intensify promotional activities and thus attract even more vendors and buyers of value wood assortments in Slovenia and neighboring countries.

Key words: forestry, forest-wood chain, auction of value wood assortments, prices of wood assortments, added value, marketing

¹ Dr. M. Kobal, univ. dipl. inž. gozd., Gozdarski inštitut Slovenije, Večna pot 2, 1000 Ljubljana

² S. Kristan, dipl. ekon. spec., Zavod za gozdove Slovenije, Večna pot 2, 1000 Ljubljana

³ P. Grudnik, dipl. inž. gozd., Gozdarska zadruga Slovenj Gradec, Celjska cesta 7, 2380 Slovenj Gradec

⁴ Dr. U. Vilhar, univ. dipl. inž. gozd., Gozdarski inštitut Slovenije, Večna pot 2, 1000 Ljubljana

1 UVOD

Slovenija je z gozdom bogata država; gozdnatost je med letoma 2006 in 2011 znašala $61,1 \pm 0,7\%$ (Hladnik in Žižek Kulovec, 2012). S takim deležem gozdov se Slovenija uvršča med najbolj gozdnote evropske države (Gale in sod., 2011), takoj za Švedsko (75 %) in Finsko (77 %). Pretežni del slovenskih gozdov (70 %) je v območju bukovih, jelovo-bukovih in bukovo-hrastovih gozdov, ki imajo razmeroma veliko proizvodno sposobnost (*ibid.*). Dolga tradicija trajnostnega načrtovanja gospodarjenja z gozdovi in vztrajanje pri načelih sonaravnosti in večnamenskosti (Anko, 2013) so prispevali k izredni ohranjenosti naravnih ekosistemov.

Razdrobljenost gozdne posesti (Medved in sod., 2011), kadrovska in finančna podhranjenost javne gozdarske službe (Anko, 2013), propadanje domače lesnopredelovalne panoge itn. so dejavniki, ki pričajo o oslabiljenosti gozdno-lesne predelovalne verige. V "Akcijskem načrtu za povečanje konkurenčnosti gozdno-lesne verige v Sloveniji do leta 2020" (Akcijski načrt ..., 2012) so med drugim predstavljeni tudi ukrepi, s katerim naj bi se povečal obseg gospodarjenje z zasebnimi gozdovi v Sloveniji in povečalo dodano vrednost posekanemu drevju.

Licitacije vrednejših lesnih sortimentov, ki v Sloveniji že sedem let zapovrstjo potekajo v Slovenj Gradcu v organizaciji Društva lastnikov gozdov Mislinjske doline, Zveze lastnikov gozdov Slovenije in Zavoda za gozdove Slovenije, so pomembna priložnost za neposredno prodajo najkakovostnejših lesnih sortimentov specializiranim kupcem. V prispevku obravnavamo ponudbo in povpraševanje na sedmih slovenskih licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v letih od 2007 do 2013. Ugotavljamo, ali se povpraševanje in ponudba z leti veča ter kakšno je gibanje cen lesnih sortimentov po letih. Ugotavljamo tudi, sortimenti katerih drevesnih vrst so na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov najbolj cenjeni ter ali so cene prodanih lesnih sortimentov v Sloveniji primerljive s cenami na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v sosednji Avstriji.

Deloma je bila vsebina prispevka že predstavljena na desetem Festivalu raziskovanja ekonomije in managementa (Kristan, 2013). Za nadgradnjo in objavo prispevka v Gozdarskem vestniku smo se odločili, ker menimo, da je tematika zagotovo zanimiva tudi za bralce revij s področja gozdarstva in lesarstva, ki bodo (upamo) svoje vedenje prenesli tudi med lastnike gozdov, ki morebiti ne prebirajo gozdarskih revij.

Slika 1: Ponudba vrednejših lesnih sortimentov na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov v Slovenj Gradcu leta 2013 (foto: Milan Kobal).

1.1 Licitacija vrednejših lesnih sortimentov

Licitacija vrednejših lesnih sortimentov je v SSKJ (1970 – 2010) opredeljena kot "javna prodaja ali dražba, pri kateri dobi blago, kdor ponudi zanj najvišjo vsoto". V skoraj vseh državah Evropske unije so licitacije najvrednejših lesnih sortimentov uveljavljen način prodaje vrednejših lesnih sortimentov (Jeromel s sod., 2012). Prva licitacija vrednejših lesnih sortimentov je bila v Sloveniji organizirana v letu 2007 po zgledu licitacij vrednejših lesnih sortimentov v Nemčiji in Avstriji (Špegelj, 2010).

Namen licitacije vrednejših lesnih sortimentov je povezati ponudnike le-teh s specializiranimi odkupovalci, ki potrebujejo manjše količine točno določenih in vrednejših vrst lesa, kot so npr. čevljarji, modelarji, puškarji in mizarji (Tretjak, 2009), specializirani obrati za izdelavo kakovostnejših izdelkov, npr. visoko cenovno pohištvo in luksuzna oprema za ladje, jahte in avtomobilsko industrijo (Jeromel, 2009), umetniški izdelki ter glasbila (Krč in Polajnar, 2009). Pogosto so kupci povezani s proizvodnjo furnirja, ki so dobavitelji segmentu luksuznih plovil in avtomobilske industrije (Piškur, 2013). Hkrati licitacije vrednejših lesnih sortimentov lastnikom gozda omogočajo, da jih ponudijo širšemu krogu kupcev, saj na tak način lesni sortimenti dosežejo višjo ceno, kot bi jo pri redni prodaji (Jeromel, 2012).

Na licitacijo vrednejših lesnih sortimentov sodijo predvsem nadpovprečno kakovostni lesni sortimenti (Špegelj, 2010). Za ponudbo na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov so primerni zlasti listavci, primerne debeline ter dobre do najboljše kakovosti. Primerni so lesni sortimenti dreves, ki rastejo na najboljših rastiščih, imajo čisto deblo in velike dimenzije (Slika 5).

1.1.1 Potek licitacij vrednejših lesnih sortimentov v Slovenj Gradcu

Licitacije vrednejših lesnih sortimentov v Slovenj Gradcu (Slika 1) se začnejo z organiziranim prevozom le-teh na razstavnih prostor (ZGS, 2012). Posamezen ponudnik jih lahko ponudi več. Na prevzemni list lahko navede najnižjo ceno, po kateri ga je pripravljen prodati. Organizator na podlagi prevzetih lesnih sortimentov sestavi katalog, kjer so navedene številčne oznake za posamezen lesni sortiment, njegova dolžina, premer, volumen ter

najnižja pričakovana cena ponudnika. Organizatorji pošljejo katalog vsem potencialnim kupcem vrednejših lesnih sortimentov.

Kupci imajo na voljo določen čas, da si lesne sortimente ogledajo in za vsak posamezni kos oddajo pisno ponudbo v € m⁻³ neto. Organizatorji najvišje dosežene ponudbe za razstavljeni lesni sortiment vnesejo v katalog lesnih sortimentov (Katalog, 2013). Izbran je ponudnik, ki za posamezni lesni sortiment odda najvišjo ponudbo, pri čemer naknadno ponudbe ni mogoče zvišati. Če je za isti lesni sortiment oddanih več pisnih ponudb z enako ceno, o končnem kupcu odloči žreb. Stroške in organizacijo prevoza lesnih sortimentov poravnava ponudnik, prav tako stroške manipulacije lesnih sortimentov na skladišču in stroške manipulacije neprodanih lesnih sortimentov. Organizator mora ponudnika obvestiti o rezultatih licitacije vrednejših lesnih sortimentov v roku pet dni po odpiranju ponudb. Ponudnik dobi denar za prodane lesne sortimente nakazan na njegov bančni račun v roku osmih dni po odvozu z mesta licitacije vrednejših lesnih sortimentov.

Če je bila ponujena cena za lesni sortiment nižja od lastnikove najnižje določene cene, mora lastnik v roku treh dni sporočiti, ali ga kljub temu prodaja ali ga bo na lastne stroške sam odpeljal. Lastniki se lahko odločijo tudi, da organizator neprodane lesne sortimente proda naknadno po trenutnih tržnih cenah. Lesne sortimente z najvišjimi doseženimi cenami organizatorji pripravijo za dan odprtih vrat, ko je dražba odprta za javnost (Slika 1 in 5). Organizatorji na tiskovni konferenci objavijo rezultate vsakoletne licitacije vrednejših lesnih sortimentov.

2 MATERIALI IN METODE

V prispevku obravnavamo ponudbo in povpraševanje na sedmih slovenskih licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v letih od 2007 do 2013. Analizirali smo število ponudnikov in kupcev lesnih sortimentov, število prodanih lesnih sortimentov in volumen prodanih lesnih sortimentov. Dodatno smo po letih preverili lesne sortimente, katerih drevesne vrste dosegajo najvišje cene. Hkrati smo primerjali najvišje cene prodanih lesnih sortimentov na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v Slovenj Gradcu s cenami na treh licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v Avstriji v letu 2013.

Podatke s slovenskih licitacij vrednejših lesnih sortimentov smo pridobili iz arhiva podjetja Steza, d. o. o., in Gozdarske zadruge Slovenj Gradec (Steza, 2013). Podatke z avstrijskih licitacij vrednejših lesnih sortimentov smo pridobili iz kataloga licitacije vrednejših lesnih sortimentov v Zgornji Avstriji (Losverzeichnis, 2013c), Spodnji Avstriji (Losverzeichnis, 2013a) ter Avstrijski Štajerski (Losverzeichnis, 2013b).

3 REZULTATI

3.1 Ponudba in povpraševanje na slovenskih licitacijah vrednejših lesnih sortimentov

Na sedmih slovenskih licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v letih od 2007 do 2013 ugotavljamo večanje števila lesnih sortimentov na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov, večanje volumna lesnih sortimentov, prav tako se z leti veča tudi število ponudnikov, število kupcev in število ponudb (Preglednica 1). Najmanj ponujenih lesnih sortimentov je bilo leta 2010 (785), najmanjši volumen ponujenih lesnih sortimentov pa je bil na prvi licitaciji vrednejših lesnih sortimentov leta 2007 (618,3 m³). Največ ponujenih lesnih sortimentov je bilo v letu 2012 (2.482), ko je bil dosežen tudi največji volumen ponujenih lesnih sortimentov (2.164,7 m³).

Število ponudnikov je bilo najmanjše na prvi licitaciji vrednejših lesnih sortimentov v letu 2007, in sicer 83, prav tako kupcev (16). Licitacija vrednejših lesnih sortimentov je bila najbolj obi-

skana v letu 2012; ponudnikov je bilo 410, kar je skoraj petkrat več kot na prvi licitaciji vrednejših lesnih sortimentov, kupcev pa trideset, kar je skoraj enkrat več kot na prvi licitaciji vrednejših lesnih sortimentov. Delež lesnih sortimentov brez ponudbe oziroma delež tistih, ki niso bili prodani, je bil v povprečju za vseh sedem licitacij vrednejših lesnih sortimentov 15,9 % od skupnega števila ponujenih lesnih sortimentov. Največ neprodanih je bilo na licitaciji v letu 2008, in sicer 33,4 % od skupnega števila ponujenih lesnih sortimentov. Najmanj lesnih sortimentov brez ponudbe je bilo na licitaciji v letu 2013, to je 2,9 % od skupnega števila ponujenih lesnih sortimentov.

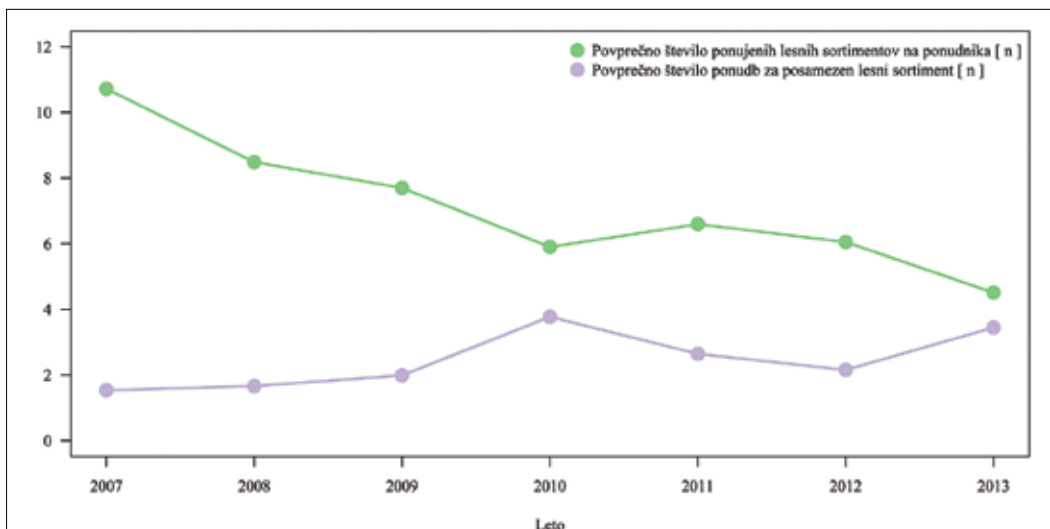
Povprečno število ponujenih lesnih sortimentov na posameznega ponudnika je bilo najvišje leta 2007, in sicer 10,7. Do leta 2013 se je število ponujenih lesnih sortimentov na posameznega ponudnika več kot prepolovilo (Slika 2) in je znašalo 4,5. Manj opazen je trend povečevanja povprečnega števila ponudb za odkup posameznega lesnega sortimenta; v povprečju je bilo za posameznega oddanih najmanj ponudb leta 2007, in sicer 1,53. Največ ponudb za posamezni lesni sortiment je bilo oddanih leta 2010, in sicer 3,77.

Najvišje cene lesnih sortimentov na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v Slovenji Gradcu se z leti višajo, vedno pa jih dosegajo sortimenti gorskega javorja (Slika 4). V povprečju je znašala najvišja cena sortimentov gorskega javorja 5.588,30 € m⁻³. Na prvi licitaciji vrednejših lesnih sortimentov v letu 2007 je bila najvišja cena 1.371,00 € m⁻³ oziroma 3.021,64 € kos⁻¹. Najvišjo

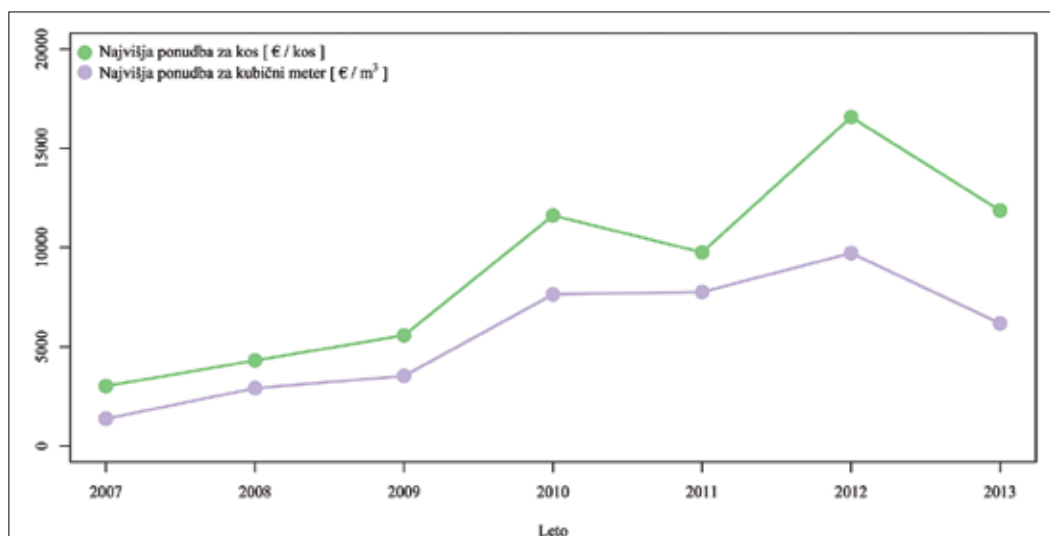
Preglednica 1: Ponudba in povpraševanje na slovenskih licitacijah vrednejših lesnih sortimentov (2007–2013).

Leto		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ponudba	Število ponujenih lesnih sortimentov	890	1.273	824	785	1.768	2.482	1.597
	Volumen ponujenih lesnih sortimentov (m ³)	618,3	964,1	699,7	755,2	1.442,7	2.164,7	1.599,3
	Število ponudnikov lesnih sortimentov	83	150	107	133	268	410	354
Povpraševanje	Število kupcev lesnih sortimentov	16	20	20	28	27	30	25
	Število ponudb za odkup lesnih sortimentov	1.369	2.120	1.641	2.963	4.680	5.353	5.506
	Število lesnih sortimentov brez ponudbe	119	425	230	47	256	328	46

Vir: Arhiv podjetja Steza, d. o. o., in Gozdarske zadruge Slovenj Gradec (Steza, 2013).

Slika 2: Gibanje povprečnega števila ponujenih lesnih sortimentov na posameznega ponudnika ter povprečnega števila ponudb za odkup posameznega lesnega sortimenta na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v Slovenj Gradcu v letih od 2007 do 2013.

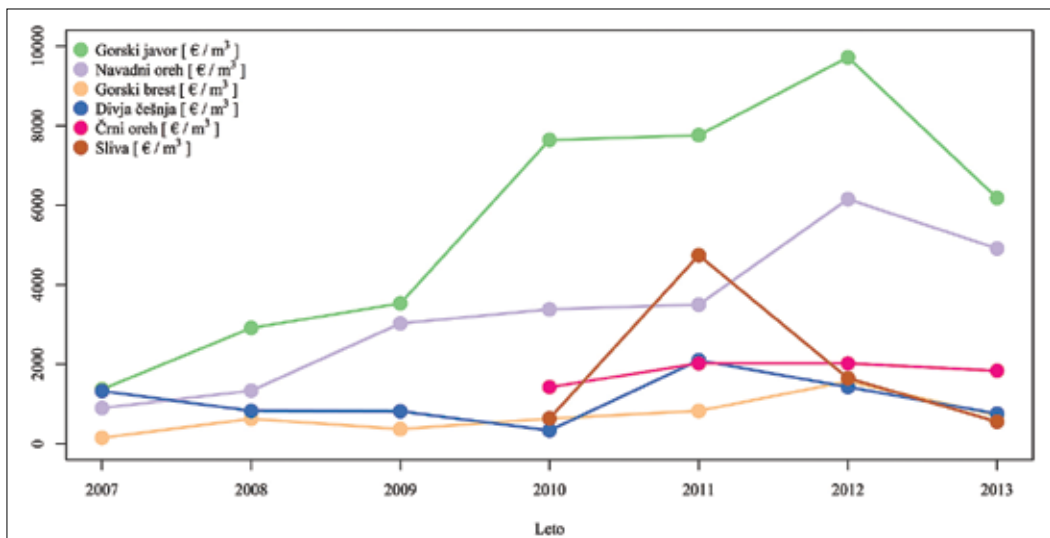

Slika 3: Največje ponudbe za lesni sortiment (€ kos⁻¹) in kubični meter lesa (€ m⁻³) na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v Slovenj Gradcu v letih od 2007 do 2013.

ceno 9.720,00 € m⁻³ oziroma 16.577,58 € kos⁻¹ je sortiment gorskega javorja dosegel na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov leta 2012 (Slika 3 in 4). V letu 2013 je opaziti zmanjšanje najvišje cene prodanega lesnega sortimenta, in sicer na 6.181,00 € m⁻³ oziroma 11.867,52 € kos⁻¹.

Na drugem mestu po najvišji ceni (€ m⁻³) so v vseh letih, razen prvega, sortimenti navadnega oreha (v povprečju 3.315,70 € m⁻³). Na prvi lici-

taciji vrednejših lesnih sortimentov v letu 2007 je bila najvišja cena sortimentov navadnega oreha 900,00 € m⁻³ (Slika 4). Najvišjo ceno 6.152,00 € m⁻³ je sortiment navadnega oreha dosegel na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov leta 2012. Zelo cenjeni so tudi lesni sortimenti črnega oreha in slive, ki sta na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov prisotna od leta 2010 naprej. V povprečju je znašala najvišja cena sortimentov

Slika 4: Največje ponudbe za kubični meter (€/m³) najbolj cenjenih drevesnih vrst na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v Slovenj Gradcu v letih od 2007 do 2013.

črnega oreha 1.896,50 €/m³, najvišjo ceno pa je sortiment črnega oreha dosegel v letu 2011, in sicer 4.740,00 €/m³. Najvišja cena sortimentov slive je bila v povprečju 1.826,80 €/m³, najvišjo ceno pa je sortiment slive dosegel v letih 2011 in 2012, in sicer 2.022,00 €/m³.

Cene sortimentov gorskega bresta in divje češnje so bile na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov podobne. Za sortimente gorskega bresta so se cene gibale od 151,00 €/m³ v letu 2007 do 1.569,00 €/m³ v letu 2012 ter za divjo češnjo od 1.327,00 €/m³ v letu 2007 do 2.100,00 €/m³ v letu 2011.

3.2 Primerjava ponudbe, povpraševanja in cen vrednejših lesnih sortimentov na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v Sloveniji in Avstriji

Primerjava ponudbe in povpraševanja za lesne sortimente na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov v Slovenj Gradcu ter na treh licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v Avstriji (Zgornja Avstrija, Spodnja Avstrija in Avstrijska Štajerska) v letu 2013 kaže, da jih je bilo na slovenski licitaciji vrednejših lesnih sortimentov ponujeno več, večji je bil njihov volumen in bilo je več ponudb za odkup

Preglednica 2: Ponudba in povpraševanje na slovenski licitaciji vrednejših lesnih sortimentov in treh avstrijskih v letu 2013. Upoštevani so le sortimenti, za katere so bile oddane ponudbe!

		Slovenija	Spodnja Avstrija	Zgornja Avstrija	Avstrijska Štajerska
Ponudba	Število prodanih lesnih sortimentov	1.551	726	579	369
	Volumen prodanih lesnih sortimentov (m ³)	1.581	757	660	322
	Število ponudb za odkup lesih sortimentov	5.506	3.749	2.624	1.180
Cene	Srednja cena (€/m ³)	238,00	334,00	404,45	352,00
	Najvišja cena (€/m ³)	6.181,00	3.888,00	6.800,00	2.789,00
	Najvišja cena (€/kos ³)	11.867,52	4.393,44	8.432,00	3.374,69

Vir: Arhiv podjetja Steza, d. o. o., in Gozdarske zadruge Slovenj Gradec (Steza, 2013).

Preglednica 3: Primerjava najvišjih cen lesnih sortimentov (v € m⁻³) po drevesnih vrstah med tremi avstrijskimi licitacijami vrednejših lesnih sortimentov in licitacijo v Sloveniji (Slovenj Gradec) v letu 2013. Prikazane so le drevesne vrste, katerih lesni sortimenti so bili prodani na vsaj dveh krajih.

	Slovenija	Spodnja Avstrija	Zgornja Avstrija	Avstrijska Štajerska	Najvišja cena
Gorski javor	6.181,00	3.888,00	6.800,00	2.789,00	6.800,00
Navadni oreh	4.912,00	1.611,00	2.555,00	2.475,00	4.912,00
Navadna hruška	433,00	415,00	1.850,00	472,00	1.850,00
Sliva	1.838,00	281,00	1.177,00	282,00	1.838,00
Brek	650,00	1.752,00			1.752,00
Črni oreh	557,00	1.454,00	1.281,00		1.454,00
Dob	353,00	794,00	942,00	626,00	942,00
Češnja	757,00	389,00	417,00	50,00	757,00
Gorski brest	717,00	329,00	386,00	518,00	717,00
Navadna smreka	688,00		62,00	363,00	688,00
Navadni macesen	557,00	401,00	424,00	631,00	631,00
Jablana	505,00		362,00	385,00	505,00
Veliki jesen	461,00	404,00	323,00	414,00	461,00
Črna jelša	60,00		300,00		300,00
Navadna robinija	181,00		260,00		260,00
Navadna lipa	127,00	251,00		65,00	251,00
Navadna breza	85,00		123,00	242,00	242,00
Ostrolistni javor	60,00	161,00			161,00
Vse drevesne vrste skupaj	6.181,00	3.888,00	6.800,00	2.789,00	6.800,00

Vir: Arhiv podjetja Steza, d. o. o., Gozdarske zadruge Slovenj Gradec (Steza, 2013) in Losverzeichnis (2013a, 2013b, 2013c).

lesnih sortimentov kot na avstrijskih licitacijah vrednejših lesnih sortimentov (Preglednica 2).

Na avstrijskih licitacijah vrednejših lesnih sortimentov so lesni sortimenti v povprečju dosegli višjo ceno kot na slovenski, prav tako je bila na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov v Zgornji Avstriji dosežena višja cena za kubični meter (m³) prodanega lesnega sortimenta kot v Sloveniji (Preglednica 2). Za kubični meter prodanega lesnega sortimenta je kupec v Zgornji Avstriji plačal 6.800,00 € m⁻³, v Sloveniji pa 6.181 € m⁻³. Kljub temu pa je bila na slovenski licitaciji vrednejših lesnih sortimentov dosežena najvišja cena prodanega lesnega sortimenta, in sicer 11.867 € kos⁻³.

Najvišje cene so tako kot v Sloveniji tudi na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v Avstriji dosegli sortimenti gorskega javorja, in sicer od 2.789,00 € m⁻³ na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov na Avstrijskem Štajerskem do 6.800,00 € m⁻³ na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov v Zgornji Avstriji (Preglednica 3). Na

drugem mestu po najvišji ceni (€ m⁻³) so tudi na avstrijskih licitacijah vrednejših lesnih sortimentov sortimenti navadnega oreha, ki je na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov v Spodnji Avstriji dosegel ceno 1.611,00 € m⁻³, na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov v Zgornji Avstriji pa 2.555,00 € m⁻³, kar je manj kot na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov v Sloveniji (4.912,00 € m⁻³).

V primerjavi z licitacijo vrednejših lesnih sortimentov v Slovenj Gradcu so višje cene lesnih sortimentov (€ m⁻³) v sosednji Avstriji v letu 2103 dosegle naslednje drevesne vrste: brek, črni oreh, dob, črna jelša, navadna robinija, navadna breza in ostrolistni javor (Preglednica 3). Največja je razlika pri breku (1.1020,00 € m⁻³), najmanjša pri navadni robiniji (79,00 € m⁻³). Sortimenti navadnega oreha, slive, češnje, gorskega bresta, navadne smreke, jabolane in velikega jesena so bili v Sloveniji prodani po višji ceni kot na treh avstrijskih licitacijah vrednejših lesnih sortimentov (€ m⁻³). Največja je razlika pri sortimentih

navadnega oreha ($2.357,00 \text{ € m}^{-3}$), najmanjša pa pri sortimentih velikega jesena ($47,00 \text{ € m}^{-3}$). Največje razlike v ceni (€ m^{-3}) na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov v letu 2013 so imeli sortimenti črne jelše (koeficient variacije KV = 94,3 %), najmanj pa so nihale cene sortimentov velikega jesena (KV = 14,3 %).

4 RAZPRAVA

Licitacije vrednejših lesnih sortimentov v Slovenji Gradcu so se od prve organizacije v letu 2007 do letos dobro uveljavile med ponudniki in kupci vrednejših lesnih sortimentov. Število kupcev in ponudnikov lesnih sortimentov na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov se z leti veča, prav tako se povečuje količina prodanih lesnih sortimentov. Tudi cene prodanih lesnih sortimentov se višajo in dosegajo do $9.720,00 \text{ € m}^{-3}$. Na vseh sedmih licitacijah vrednejših lesnih sortimentov so bili najbolj cenjeni sortimenti listavcev, predvsem gorskega javorja, ki mu sledijo navadni oreh, črni oreh in sliva. Najvišje cene lesnih sortimentov (€ m^{-3}) na licitacijah vrednejših lesnih sortimentov so bile dosežene v letih 2012 (gorski javor, navadni oreh, sliva) in 2011 (črni oreh in divja češnja).

Trend manjšanja povprečnega števila ponujenih lesnih sortimentov na posameznega ponudnika je med drugim lahko pokazatelj prilagoditve slovenskih ponudnikov kupcem vrednejših lesnih sortimentov – lastniki gozdov oz. ponudniki lesnih sortimentov na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov ponudijo zgolj zares kakovostne lesne sortimente, kar na drugi strani potrjuje dejstvo večanje povprečnega števila ponudb za odkup posameznega lesnega sortimenta (Slika 2). To

potrjuje tudi trend večanja najvišje ponudbe za sortimente plemenitih listavcev, zlasti gorskega javorja in navadnega oreha (Slika 4).

Zaradi boljšega trženja lesnih sortimentov je z licitacijo vrednejših lesnih sortimentov posredno (dodatno) spodbujen večji interes za aktivno in strokovno gospodarjenje z gozdom in s tem tudi interes za večji posek, predvsem v zasebnih gozdovih, kar je tudi eden izmed ciljev Akcijskega načrta za povečanje konkurenčnosti gozdno-lesne verige v Sloveniji do leta 2020 (Akcijski načrt ..., 2012). Glede na dejstvo, da so v Sloveniji zasebni gozdovi zelo razdrobljeni in da tolikšna razdrobljenost oziroma veliko lastnikov in solastnikov gozdov otežuje optimalno gospodarjenje z gozdom in izrabo lesa v zasebnih gozdovih, je licitacija vrednejših lesnih sortimentov lahko dobra priložnost za zasebne lastnike gozdov, kako ponuditi in prodati lesne sortimente ter povečati ekonomske koristi iz gozda. Še vedno pa ostaja težava v pomanjkanju slovenskih lesnopredelovalnih podjetij, da bi vrednejše lesne sortimente tudi primerno obdelala in izdelke iz lesa z visoko dodano vrednostjo prodala na domačem in tujem trgu.

Prodaja lesnih sortimentov na tovrstnih licitacijah vrednejših lesnih sortimentov je prav gotovo priložnost tudi za manjše lastnike gozdov oziroma lastnike posesti s starimi, visokodebelnimi sadovnjaki. Predstavljeni rezultati slovenske in avstrijskih licitacij vrednejših lesnih sortimentov v letu 2013 nakazujejo, da so za kupce vrednejših lesnih sortimentov zanimive tudi drevesne vrste, ki samoniklo, v večjih količinah, niso vezane na gozdna rastišča, npr. navadni oreh, navadna hruška, sliva, jablana (Preglednica 3). Tako se

Slika 5: Primer cene gorskega bresta in macesna na licitaciji vrednejših lesnih sortimentov v Slovenji Gradcu leta 2013 (foto: Milan Kobal).

spreminja odnos lastnikov lesnih sortimentov do nekaterih drevesnih vrst, ki so se v preteklosti veljale za manj vredne. Kakovostni lesni sorti-menti tudi na podlagi cen, doseženih na licitacijh vrednejših lesnih sortimentov, dobivajo ustrezno mesto v segmentu lesnopredelovalne verige.

V primerjavi s tujino slovenski licitatorji vrednejših lesnih sortimentov dosegajo boljše rezultate, saj je bila slovenska licitacija vrednejših lesnih sortimentov v letu 2013 bolje obiskana od avstrijskih, kjer pa je bila višja povprečna cena lesnih sortimentov. Za slovenske ponudnike lesnih sortimentov je zanimiva predvsem licitacija vrednejših lesnih sortimentov v Zgornji Avstriji, kjer je bila v letu 2013 dosežena višja cena prodanih lesnih sortimentov (€ m^{-3}) kot v Sloveniji. Kljub temu pa je bila na slovenski licitaciji vrednejših lesnih sortimentov dosežena najvišja cena prodanega lesnega sortimenta. Omeniti velja, da so se zadnji dve leti licitacije vrednejših lesnih sortimentov udeležili tudi ponudniki (lastniki gozdov) iz avstrijske Koroške. To kaže na velik potencial licitacije vrednejših lesnih sortimentov v Slovenj Gradcu, ki pridobiva vse večjo pomen v širši regiji. Z okrepljeno promocijsko aktivnostjo bi bilo smiselno pritegniti še več ponudnikov in kupcev vrednejših lesnih sortimentov v Sloveniji pa tudi v sosednjih državah.

5 ZAHVALA

Zahvaljujemo se podjetju Steza, d. o. o., Gozdarski zadrugi Slovenj Gradec, Društvu lastnikov gozdov Mislinjske doline in Zvezi lastnikov gozdov Slovenije za posredovanje podatkov in nasvete pri pripravi prispevka. Prispevek je nastal v okviru Javne gozdarske službe Gozdarskega inštituta Slovenije in Programske skupine Gozdna biologija, ekologija in tehnologija (P4-0107). Zahvaljujemo se mag. Mitji Piškurju za opravljeno recenzijo in podane koristne nasvete.

6 VIRI

Akcijski načrt za povečanje konkurenčnosti gozdno-lesne verige v Sloveniji do leta 2020, Les je lep. 2012. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo: 38 str.

Anko, B. 2013. Les je res lep, ampak gozd je lepši ... Gozdarski vestnik, 71, 1: 55–59.

Gale, Š., Leši, M., Kutin, Slatnar, B., 2011. Drevo, gozd, les.

Ljubljana, Statistični urad Republike Slovenije (SURS): 49 str.

Hladnik, D., Žižek Kulovec, L., 2012. Ocenjevanje gozdnosti v zasnovi gozdne inventure na Slovenskem. Forest area assessment in the Slovenian forest inventory design. Zbornik gozdarstva in lesarstva, 97, 31–42.

Jeromel, J., 2012. Licitacije kakovostnega lesa v Sloveniji. Povzetek licitacij. <http://web.bf.uni-lj.si/go/gsd2012/povzetki/11Jeromel.pdf>

Katalog. 2013. Licitacija vrednejših sortimentov lesa 2013. Slovenj Gradec, Društvo Lastnikov gozdov Mislinjske doline, Zveze lastnikov gozdov Slovenije. 73 str.

Krč, J., Poljnar, T., 2009. Predavanje na 48. mednarodnem sejmu ponudbe za dom: Program strokovnih predavanj sejmu Dom 2009, Ljubljana, 3.–8. marec 2009.

Kristan, S., 2013. Licitacija kakovostnega lesa v Sloveniji – lesni potencial kot dejavnik gospodarske rasti in ponovne oživitve gospodarstva v gozdarski in lesnopredelovalni panogi. V: Zbornik 10. festivala raziskovanja ekonomije in managementa. 22.–23. marec 2013. Koper – Celje – Škofja Loka.

Losverzeichnis. 2013a. Ergebnis 11. Wertholzsubmission 2013. St. Pölten, Waldverband Niederösterreich: 27 str.

Losverzeichnis. 2013b. Ergebnis 13. Wertholzsubmission 2013 Gesamtübersicht. Großwilfersdorf, Waldverband Steiermark: 16 str.

Losverzeichnis. 2013c. Ergebnis 2013. Wertholzsubmission 2013. Linz, Landwirtschaftskammer Oberoesterreich: 35 str.

Medved, M., Bajc, M., Božič, G., Čas, M., Čater, M., Ferreira, A., Grebenc, T., Kobal, M., Kraigher, H., Kutnar, L., Mali, B., Planinšek, Š., Simončič, P., Urbančič, M., Vilhar, U., Westergren, M., Krajnc, N., Kušar, G., Levanič, T., Poljanšek, S., Jurc, D., Jurc, M., Ogris, N., Klun, J., Premrl T., Robek, R., Železnik, P., Gričar, J., Piškur, M., 2011. Gospodarjenje z gozdom za lastnike gozdov. Ljubljana, Kmečki glas: 311 str.

Piškur, M., 2013. «Kdo so glavni kupci lesa vrednejših sortimentov?». Ljubljana, Gozdarski inštitut Slovenije, (osebni vir, november, 2013).

SSKJ. 1970–2010. Slovar slovenskega knjižnega jezika [Elektronski vir]. Ljubljana, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša in avtorji.

Steza, 2013. Drazba lesa v Slovenj Gradcu. Pregled podatkov o dražbah. http://www.steza.net/01_apl/07_CMS/index.php/sl/javne-drazbe-lesa-v-slovenj-gradcu/138-dzl-2013

Špegelj, V., 2010. Licitacija vrednejših lesnih sortimentov – na primeru Slovenj Gradca 2009. D. D., Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Biotehniška fakulteta. Ljubljana, Univerza v Ljubljani: 60 str.

Tretjak, M., 2009. Vloga Območne enote Zavoda za gozdove Slovenije Slovenj Gradec pri licitaciji vrednejših sortimentov, Zavod za gozdove Slovenije.

Jeromel, J., Mori, J., Valentar, V., 2009. Tiskovna konferenca – licitacija 2009, Slovenj Gradec, Društvo lastnikov gozdov Mislinjske doline, ZGS, Zveza lastnikov gozdov Slovenije, Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije.

ZGS. 2012. Sedma licitacija vrednejših sortimentov v Sloveniji. <http://www.zgs.gov.si/slo/aktualno/sporocila-za-javnost/article/646/290/index.html>. (9. 10. 2013).